

ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASI HAKKINDA DEĞİŞİKLİK İÇEREN 7343 SAYILI İCRA VE İFLÂS KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDAKİ KANUN, 30.11.2021 TARİHİNDE RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.

30/11/2021 tarih ve 31675 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “7343 sayılı *İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” ile hukukumuzda çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair köklü değişiklikler getirilmiştir. Bu bilgi notunda söz konusu değişiklikler ele alınacaktır.

YÖNETİCİ ÖZETİ

- (i)** Yapılan değişikliklerle çocuğun üstün yararına hizmet etmede yetersiz kaldığı ve taraflar arasında yeni ihtilaflara neden olduğu gerekçesiyle; çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkemeler tarafından verilen ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine dair müessese geliştirilmiştir.
- (ii)** Köklü bir değişiklikle çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrası ve tedbir kararlarının uygulanması 2004 Sayılı İcra İflas Kanunu’ndan (“**İİK**”) çıkartılarak 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’na eklenen “*Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması*” başlıklı Dördüncü Kısım ile detaylı ve geniş bir düzenleme alanı bulmuştur.
- (iii)** Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemelerince verilen ilam veya tedbir kararları, icra müdürlükleri tarafından değil çocuğun üstün yararı esas alınarak, Adalet Bakanlığı çatısı altında görevli Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri’nce yerine getirilecektir.
- (iv)** 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nda (“**TMK**”) yapılan değişiklikle, çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair kararın gerekleri yerine getirilmediği takdirde çocuğun menfaatine aykırı olmamak kaydıyla, talep üzerine çocuğun velayetinin değiştirilebileceği hükme bağlanmıştır.

DEĞİŞİKLİKLER

1) 7343 Sayılı İcra Ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun İle Yapılan Değişiklikler

Madde 32

“2004 sayılı Kanunun 25 inci, 25/a, 25/b, 133 üncü ve 341 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.”

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasına ilişkin olarak İİK’da yer alan 25, 25/a, 25/b, ve 341 inci madde hükümleri, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nda yeniden düzenlendiğinden yürürlükten kaldırılmıştır. Çocukların bir icra konusu olmasının önlenmesi amaçlanarak yapılan bu köklü değişiklikte uygulamada yaşanan yanlış müdahaleler sonucu çocuğun psikolojisinde meydana gelebilecek zararların önüne geçilmesi ve çocuğun üstün yararının korunması hedeflenmiştir.

Madde 37

22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu 182. maddesine ikinci fıkra eklenmiştir.

“Mahkeme, kararında kişisel ilişki düzenlemesinin gereklerinin yerine getirilmemesi hâlinde, çocuğun menfaatine aykırı olmamak kaydıyla velayetin değiştirilebileceğini ihtar eder.”

Madde 38

4721 sayılı Kanunun 324. maddesine aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiştir.

“Velayet kendisine bırakılan ana veya baba, kişisel ilişki düzenlemesinin gereklerini yerine getirmezse çocuğun menfaatine aykırı olmamak kaydıyla velayet değiştirilebilir. Bu husus kişisel ilişki kurulmasına dair kararda taraflara ihtar edilir.”

Eklenen bu fıkralarla çocuğun üstün yararı gözetilerek, kişisel ilişki kurulmasına dair karara aykırı davranılmasının önlenmesi amaçlanmıştır. Buna göre kişisel ilişki kurulmasına yönelik kararın gerekleri yerine getirilmezse velayeti kendisinde olmayan tarafın talebi ile velayet değiştirilebilecektir. Pek tabii ki, velayet değişikliğinin çocuğun menfaatine aykırı olmaması gerekmektedir. Mahkemelerce, bu husus taraflara ihtar edilecektir.

Madde 39

“3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere başlığı ile birlikte aşağıdaki Dördüncü Kısım ve madde eklenmiş, mevcut Dördüncü Kısım, Beşinci Kısım olarak teselsül ettirilmiştir.”

İcra Müdürlükleri tarafından yerine getirilen çocuk teslimi ve çocuklarla kişisel ilişki kurulması ilam ve tedbir kararları, İİK’nın 25, 25/a, 25/b maddeleri uyarınca yerine getirilmekteydi. Ancak bu maddeyle düzenlenen usul, çocuğun üstün yararına hizmet etmekte yetersiz kalmakta ve taraflar arasında yeni ihtilaflara neden olmaktaydı. Köklü bir değişiklik ile, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrası ve tedbir kararlarının uygulanması İİK’dan çıkartılarak 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’na eklenen “Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması” başlıklı Dördüncü Kısım ile detaylı ve geniş bir

düzenleme alanı bulmuştur. Çocuk teslimi ve kişisel ilişki tesisi, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimini tamamlaması bakımından önem arz etmekte olduğundan çocuğun korunması gereken hallerden biri olarak görülüp 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda müstakil bir kısım olarak düzenlenmiştir.

2) 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na Eklenen Kısım

Görevli Ve Yetkili Birim

Madde 41/A

“Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilam veya tedbir kararları, çocuğun üstün yararı esas alınarak, Adalet Bakanlığınca kurulan adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerince bu Kısım hükümlerine göre yerine getirilir.”

İİK döneminde, çocuk teslimi ve çocuk ile kişisel ilişki tesisinde mahkeme tarafından alınmış ilam veya tedbir kararı velayete sahip olmayan ebeveyn tarafından İcra Müdürlüğüne veriliyor, işlemleri İcra Müdürlüğü gerçekleştiriyordu. Yeni düzenleme ile, gerekli işlemler velayeti kendisinde olmayan ebeveynin başvurusu ile Adalet Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Adli Destek Ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerince yapılacağı düzenlenmektedir. Hüküm ile, müdürlüklerde psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı gibi uzmanların yer alacağı ve ilam veya tedbir kararlarının icrası bu uzmanlar marifetiyle gerçekleştirileceği hükme bağlanmıştır.

Çocuk Teslimine Ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlam Veya Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesi

Madde 41/B, 41/C, 41/D

5395 sayılı kanuna eklenen 41/B ve 41/C maddelerinde çocuk teslimine veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının uygulanması usulü düzenlenmiştir. Buna göre çocuk teslimini isteyen ve çocuk ile kişisel ilişki kurması engellenen velayete sahip olmayan ebeveyn Adalet Bakanlığı çatısı altında faaliyet gösteren Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü'ne ilam veya tedbir kararı ile başvuracaktır. Talebi alan Müdürlük, her türlü iletişim vasıtasını kullanarak yükümlüyle irtibata geçecek; ilam veya tedbir kararında belirtilen gün ve saatte hak sahibine teslim edilmek üzere çocuğun 41/D maddesine göre müdürlük tarafından belirlenen yere getirilmesini derhâl bildirecektir. Bu yerlerin çocuğun fiziksel ve ruhsal gelişimi açısından kreş, okul gibi en uygun mekanlardan seçileceği böyle yerlerin olmaması halinde ise oluşturulacağı düzenlenmektedir. Müdürlük bu bildirim yapıldığını veya yükümlüyle irtibat kurulmadığını tutanağa bağlayacaktır. Ebeveyn teslim işlemini reddederse reddeden tarafa bu sefer çocuğun teslimi ile ilgili bir teslim emri gönderebilir. Teslim emrinde şu hususlar yer alır:

- Müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte çocuğu emirde belirtilen yere getirmek zorunda olduğu.
- Çocuğu emirde belirtilen yere getirmesine engel teşkil edecek derecede haklı bir mazereti varsa teslim gününden önce müdürlüğe bildirimde bulunarak çocuğun müdürlükçe alınmasını talep etmesi gerektiği.

- Çocuğu getirmez veya haklı mazereti nedeniyle müdürlükçe alınmasını talep etmezse, çocuğun, uzman veya öğretmen marifetiyle gerekirse kolluktan yardım alınarak ve zor kullanılarak teslim alınacağı.
- Emrin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.
- Müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunabileceği.

Müdürlükçe Yapılan İş Ve İşlemlere Karşı Şikayet Ve İtiraz Usulü

Madde 41/E

“(1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin müdürlükçe yapılan işlem ve verilen kararlara karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunulabilir.

(2) Mahkeme, yapılan işlemlerin yerine getirilmesini durdurabilir ve dosya üzerinden veya gerektiğinde ilgilileri dinlemek suretiyle ivedilikle karar verir.

(3) Şikâyet üzerine verilen karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde itiraz edilebilir. Mahkeme, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın aile mahkemesine veya asliye hukuk mahkemesine ivedilikle gönderir. İtiraz mercii, bir hafta içinde kararını verir. Mercii, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.”

Yeni düzenleme ile, müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı şikayet yolu aile mahkemesi olarak belirtilmiştir. Aile mahkemesi tarafından yapılan işlemlerin yerine getirilmesinin durdurulabileceği ve ilgililerin dinlenmesine karar verileceği düzenlenmiştir. İlâveten, şikayete ilişkin aile mahkemesi kararına karşı itiraz edilecek usulde düzenlenmektedir.

Çocuk Teslimi Ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlam Veya Tedbir Kararlarına Uyulmaması Halinde Uygulanacak Yaptırım

Madde 41/F

“(1) Çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.

(2) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, üç günden on güne kadar disiplin hapsiyle cezalandırılır.

(3) Kişisel ilişki kurulması için kendisine çocuk teslim edilen hak sahibi, ilam veya tedbir kararında belirtilen sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmese, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.”

İİK döneminde, ilamların icrasına muhalefet halinde İcra İflas Kanunu 341. maddesine göre yaptırım uygulanmaktaydı. Yeni düzenleme ile disiplin hapsi kurumu getirilmiştir. Madde kapsamında çocuğun teslim alınıp geri verilmemesi, kişisel ilişki kurulmasına dair kararların yerine getirilmemesi, kişisel ilişki kurulması sonrasında çocuğun belirlenen yere getirilmemesi halinde de uygulanacak yaptırım düzenlenmiştir.

Giderlerin Karşılanması

Madde 41/H

“(1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin yapılacak işlemler, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisnadır. Ayrıca bu iş ve işlemlerin yürütülmesi için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.”

İİK döneminde, çocuk teslimi ve kişisel ilişki tesisinde bulunmak isteyen taraf, icra müdürlüklerince yapılan takip sonucunda harç, yol giderleri ve uzman ücreti ödemek durumundaydı. Yapılan değişiklikle hak sahibinin katlanması gereken mali külfet ortadan kaldırılmıştır. Mahkeme ilamının icrasını isteyen tarafın müdürlüğe başvurması yeterli olup herhangi bir masraf veya harç yatırmasına gerek olmayacaktır. Yapılan masraflar Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanacaktır.

İşbu bilgilendirme notu, 3011./2021 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 7343 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'a ilişkin bilgilendirme amacıyla 07 Aralık 2021 tarihi itibariyle hazırlanmıştır.

İşbu bilgilendirme notu içerisinde yer alan değerlendirmeler hukuki tavsiye ya da hukuki görüş niteliği teşkil etmemekte olup, bu değerlendirmelerden ötürü herhangi bir şekilde Aksu Çalışkan Beygo Avukatlık Ortaklığı'na sorumluluk tahmili mümkün değildir. Bu bilgi notunun kapsamındaki soru ve sorunlarınız bakımından hukuki danışman görüşü alınması tavsiye edilir.

Ayrıntılı bilgi için bizimle temasa geçebilirsiniz.

F. CEM KESER - Ortak Avukat

Cem.keser@aschukuk.com

AYŞEM CEMRE ÇAĞLAYAN - Kıdemli Avukat

Cemre.orel@aschukuk.com

Esentepe Mh. Harman 1 Sk. No 5 Harmancı Giz
Plaza Kat 3-8-15-16 34394 Şişli - İstanbul

+90 212 284 98 82

+90 212 284 98 83

+90 212 279 63 32

info@aschukuk.com

www.aschukuk.com